

Algunes notes sobre Baltasar Porcel

Bartomeu Fiol, escriptor

1. Baltasar Porcel pensava que la novel·la és un gènere literari que es construeix –que una novel·la s’edifica com una casa–, amb un text o una escriptura que dona forma a un argument, un element imprescindible que n’és l’estructura. I quan feia una novel·la s’hi jugava el tot perquè –li he sentit a dir personalment– esperava que la seva memòria fos judicada per les seves novel·les.
2. Baltasar Porcel tenia una extraordinària capacitat imaginativa i construïa o elaborava els seus arguments a pols, de manera progressiva. Vull dir que durant setmanes o mesos duia l’argument de la seva pròxima novel·la dins el cap, retocant-lo i encaixant-lo.
3. La poesia –per a la qual també tenia un respecte– considerava que era tota una altra cosa. Si una novel·la és una casa que s’ha construït, invertint-hi tota la feina necessària, un poema és el doll d’una font que un ha trobat sense fer cap esforç.
4. En Porcel donava també un valor molt gran a l’amistat i era del tot generós amb els seus amics.
5. Amb el poder polític o amb el poder editorial –que, en major o menor grau, també existien– tenia molt clar què era el que ell podia aportar i què era el que en podia aconseguir a canvi, sense manies.
6. Crec que encara no s’ha valorat degudament la seva extraordinària labor de dinamitzador cultural al front de l’Institut d’Estudis de la Mediterrània, una institució concebuda i aixecada per ell, amb el suport del President de la Generalitat, Jordi Pujol.
7. El cas és el mateix amb el Premi Internacional Catalunya, concedit a figures tan importants com els filòsofs Karl Popper i Edgar Morin, l’oceanògraf Jacques-Yves Cousteau, el violoncel·lista Mstislav Rostropòvitx, el dramaturg i polític Václav Havel, l’expresident de la república Federal d’Alemanya Richard von Weizsäcker, l’expresident de la Comissió Europea Jacques Delors, etc.
8. Llorenç Villalonga, l’autor de *Mort de dama* i de *Bearn*, conscient de la seva capacitat i potencial, va tenir un interès especial per ajudar-lo i enfocar-lo en el món de les lletres. De fet, com que la seva dona no podia tenir infants, hi va haver un moment que va proposar-li afillar-lo.
9. En els seus inicis, encara a Palma, cal tenir presents els seus primers articles publicats en el Diari de Mallorca amb el pseudònim d’Odin, la seva feina en la redacció de Papeles de Son Armadams, la revista literària creada per Camilo José Cela, la seva posterior incorporació a la redacció de Balears i el premi Ciutat de Palma de Teatre que va guanyar amb *Els condemnats*.
10. El seu triomf literari i professional com escriptor, periodista i animador cultural no ens hauria de fer oblidar les penalitats dels seus començaments quan va decidir partir cap a Barcelona, gràcies que l’escriptor Joan Triadú va obtenir-li un lloc de feina a Galeries Maldà, una tenda de mobles, i inicialment el va acomodar a ca seva. Anava tan curt de doblers que em va demanar que li deixés el diccionari Fabra, cosa que vaig fer amb molt de gust. Com també un bon dia a Correus vaig ajudar la seva mare a omplir el formulari per a posar-li un gir postal de 500 pessetes.
11. Baltasar Porcel sempre va ésser un gran lector, com ho ha d’ésser tot escriptor.
12. Per descomptat, el seu arrelament al seu Andratx natal, a Sant Elm i a la finca costeruda de Can Bolei són fets la importància decisiva dels quals difícilment pot exagerar-se.
13. Políticament, hi va haver un temps que va creure en la revolució maoista de la Xina. De fet, va publicar un llibre sobre aquesta temàtica. Però va arribar un moment que va descobrir que li havien estat prenent el pèl i això va acabar en sec amb el seu idealisme polític.
14. Quant als polítics nostrats, sempre es queixava que no es feia realment cap política cultural consistent, al costat de la política lingüística. Qualque dia s’hauran d’investigar degudament els motius d’aquesta queixa, que alguns poden considerar injustificada. □